

Gune intimoak

Joxean Agirre

Mahai altu bat kalean, gainean bi ardo eta aurrean mintzaide bat, ahal bada emakumea, hitz egiten ari garen bitartean begiei, ezpain jostalteei edo eskoteari erreparatzeko (emakumeek ez dakit nora begiratuko duten). Hori dela iruditzen zait kulturaren adierazpenik sofistikatuenetako bat, operara joan edo artista garaikide baten obrari begira egotearen pareko.

Terrazen fenomeno, bere zabarkeria guztiekin, interesgarria dela esan behar da, espazio publikoan gune intimoak lortzen di-tuelako. Gune intimo horiek nolabaitekoak dira askotan; nire emaztea, esate baterako, inguruko bikote askoren elkarrizketak jarraitzeko gai izaten baita, horretara jarritz gero. Edozein modutara ere bikoiztasun hori izan daiteke (kalean zaude baino aldi berean intimitatean) terrazek gurean eta mundu erdian izan duten arrakastaren arrazoia.

Gune intimo horiek mahai altuen bidez galtzadatik metro eta erdi igotzen direnean ordea (enoteka atarietan eta edaritegi txikietan jarri ohi dituzte), elkarrizketek ere beste maila bat har dezakete. Horri, ilunabarra gehitzen bazaio, itzaltzen hasi berria den zeru urdin bat esate baterako (zeruak hirugihar frijituaren kolorea ere izan dezake, Banvillek modu prosaiko bezain dotorean esango zukeenez), intimitateaz ez ezik fusioaz ere hitz egiten has gaitezke.

Udan zehar, pintxo eta ardo bana tarteko horrelako mahai batean eseri izan garen bakoitzean emazteak galdetzen zidan ez zuela ulertzen zergatik jartzen nintzen hain umore oneko. Nik halako bake bat sentitzen nuela erantzuten nion, ia-ia Txindoki gainera igotzen naizenean bezalatsu. Eta, egia esan, lorpen handia da hori, arrazoi zehatzik gabe ia beti presaka dabilen horietakoa bainaiz. Emazteak mantra

bat bezala errepikatu ohi dit: «Baina zeren presa duzu, jubilatuta zaude-eta?». Niri modu askotako erantzunak bururatzen zaizkit, batzuk gogor samarrak, baina langile baten ordutegiarekin jarraitzen dudala erantzuten diot haserre begiratzen diodala, edo funtzionario baten ordutegiarekin gutxienez.

Presak presa eta afanak afan, mahai altu baten gainean bi ardoak jartzen ditudanean, ordea, antzaldatu egiten naiz eta patxadatsu eta umoreko bilakatzen, eta horrela nagoenean bezperan ikusitako pelikulaz, irakurri berri dudaneleberriaz, seme-alabez edo politikaz, batez ere politikaz, gutxi hitz egingo dute nik bezain tentuz eta dotore. Are gehiago, terraza *chic* eta txukun horietako batean nire bigarren ardoa eskuan dudala, ezezagun batek nola hitz egiten dudanean ikusiko balu, tipo interesgarria naizela pentsatzera iritsi daiteke. •

Txarrantxa hesia

Saioa Iraola

Urte osoko jardunean atsedean hartuz oporretara etorri gara Iberiar penintsulako hegoaldera. Hondartzara iritsi naiz. Eskuoihala, hamaiketako eta eguzkitako aterkia lekutu, eta, Atlantikoaren beste aldera, itsaso urrunera begira nago; Maroko (Afrika) gertu bezain urrun ikusi eta sentitzen dut. Itsasoaren zabal-tasuna, irekitasuna estutzen da Gibraltarko lur muturrean, inbutu bilakatuz.

Hemezortzi ontzi eta 3.000 migrante artatu dituzte Libiatik gertu Italiako kostazainek, Ceutara ehunka hegoaldeko saharar iritsi dira itsasontzi batean; haurrak eta haurdun dauden emakumeak dira horietatik asko... Gisa horietako albisteak etengabe irakurtzen eta entzuten ditugu komunikabideetan. Entzungor egiten dut maiz, inpoten-

tziaz bizi ditudan giza eskubideen urraketa horiek “urrun” gertatzen direla sinetsaraziz eta guztiz inbertsonalizatuz. Baina egun hauetan inoiz baino gertuago sentitzen ditut.

Itsaso zabala alde batean; txarrantxa hesia, goma pilotak, negar gasa, kanporaketak eta polizia bestean. Bizibeharra eta nahiaren aldeko bidaia batean, eta, bestean, mugen militarizazioa sustatuz, Europako herrialdeek dituzten interes ekonomiko eta demografikoen arabera migrazio politika ez bateratu hiltzaileak.

Herrialdeetako mugak hilerri eta gotorleku itolarri bilakatzen ari dira Europan herritar askorentzat. Izan Mediterraneoko mugetan edo izan Europa hegoalde-tik iparraldeko lurraldeetara iristeko asmoz, aste honetan

bertan Mazedoniaren eta Greziaren arteko mugan ikusi bezala.

Elita Edehi emakume nigeriarra ere muga politikek bahitua dute Hendaian, Nigeriatik ihesi, lesbiana izateagatik hamalau urteko espetxe zigorrera kondenatu dutelako. Sor-territik AEBetara, bertatik kanporatua Frantziara eta, orain, asilo politikoa ukatu eta Estrasburgoko epaiaren zain daukate erretentzio zentro batean. Bizitzaren eta askatasunaren bideko ataka itxiaz diote.

XXI. mendea, globalizazioaren aroa: informazioaren zein merkantziaren mugikortasun askeak ezaugarritzen duten aro hone-tan, herritar batzuek muga-hesiak irekita ditugun bitartean beste batzuek ez dute oporrik, ez mugimendu askerako aukerarik ere. Txarrantxa hesien gatibu dira. •